

اساتید پزشکی دانشگاه آزاد در گفت‌وگو با «فرهیختگان» از چالش‌های آموزش پزشکی کشور

زیرساخت‌ها متناسب با پذیرش تقویت شود

سارا طاهری - محدثه حسن‌زاده
گروه دانشگاه

یکی از مهم‌ترین بخش‌های نظام سلامت، بحث آموزش نیروی انسانی متخصص و چگونگی توزیع این نیروها در

کشور است. بنابراین مهم است چه کسانی و با چه سطح علمی و براساس کدام نیاز کشور در دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت می‌شوند. روز پزشک بهانه‌ای شد تا با ۴ نفر از پزشکان دانشگاه آزاد به گفت‌وگو نشست و به بررسی

وضعیت آموزش پزشکی در کشور بپردازیم. محور مشترک سخنان درخصوص ضرورت افزایش انگیزه دانشجویان و بالا بردن سطح تجهیزات پزشکی است. آنها معتقدند افزایش ظرفیت پزشکی در کشور چندان متناسب با تجهیزات و

زیرساخت‌ها نیست و نیاز است تا زیرساخت‌ها بهبود پیدا کرده و عضو هیات علمی متناسب با تعداد دانشجویان در دانشگاه‌های علوم پزشکی جذب شود. مشروح این گزارش را در ادامه می‌خوانید.

رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران:

بیمارستان‌های آموزشی باید مجهزترین بیمارستان‌ها باشند، اما نیستند

علیرضا خوشدل، رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران درباره آموزش پزشکی در کشور گفت: «آموزش پزشکی در کشور از زمانی که مراکز توسعه آموزش پزشکی در دانشگاه‌ها شکل گرفته‌اند، تحولات زیادی را تجربه کرده و به سمت استاندارد بالاتر و کیفیت یا کیفی شدن پیش رفته است.» او اضافه کرد: «آموزش پزشکی در سراسر کشور مورد تایید فدراسیون جهانی آموزش پزشکی (WFME) است. تمام واحدهایی که اعتباربخشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را دارند، مورد تاکید فدراسیون جهانی آموزش پزشکی نیز قرار گرفته‌اند. خوشبختانه مجموعه دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران در اعتباربخشی، بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است و به صورت دوسال غیرمشروط کیفیت آن بررسی و مورد تایید قرار گرفته است.» خوشدل گفت: «در مدل جدید آموزش پزشکی، آموزش به صورت ادغام شده انجام می‌شود یعنی دوره علوم پایه همزمان با دوره شناسایی بیماری‌ها صورت می‌گیرد. هر قسمت از علوم پایه که آموزش داده می‌شود، به کاربرد بالینی آن نیز اشاره شده و آموزش داده می‌شود. بنابراین دانشجویان با آگاهی و دانش بیشتر می‌توانند علوم پایه را آموخته و در بالین به کار ببرند.» او درباره تجربه خود در جایگاه معلمی در دانشگاه نیز تصریح کرد: «به نظرم آموزش پزشکی از نظر تئوری در شرایط خوبی قرار گرفته است. اما در محدودیت عرصه آموزش بالینی و همچنین محدودیت تعداد بیماران به خصوص تنوع بیماران در بیمارستان‌های دانشگاهی کشور (به خصوص دانشگاه آزاد) به‌طور طبیعی تجربه بالینی دانشجویان پزشکی را دچار مشکل و کاستی‌هایی می‌کند.»

رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران ادامه داد: «تلاش کرده‌ایم این کاستی را از طریق برگزاری دوره‌های مشترک چرخشی با سایر

دانشگاه‌ها به‌خصوص برای دستیاران تخصصی جبران کنیم که البته قطعاً این دوره‌ها کافی نیستند. باید به سمت افزایش تنوع و تعداد بیماران بستری برای ایجاد آموزش کیفی بالینی حرکت کنیم که منجر به آموزش پزشکان خوب شود.» خوشدل درخصوص چالش‌های مهم در کشور در حوزه آموزش پزشکی توضیح داد: «به‌طور کلی در کشور یکی از چالش‌های مهم، عدم تناسب تعداد پذیرش با زیرساخت است. متأسفانه در سال‌های اخیر به‌صورت دستوری یک افزایش ظرفیت اتفاق افتاد که البته منطق این افزایش طبیعتاً نیازمندی‌های کشور بود اما ما به ازای آن زیرساخت حوزه آموزش افزایش پیدا نکرد؛ بنابراین بسیاری از دانشگاه‌های کشور، با کلاس‌های شلوغ یا مازاد ظرفیت مواجه هستند تا جایی که برخی از دانشجویان خارج از کلاس ایستاده یا در آزمایشگاه‌ها با مشکل مواجه می‌شوند.»

رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران با تاکید بر اینکه یکی از معضلات جدی آموزش، ظرفیت آموزش پزشکی است که باید منطبق با زیرساخت پیش برود، اضافه کرد: «نکته دوم محدودیت امکانات آزمایشگاهی است. با توجه به گران شدن دلار و همچنین عدم حمایت خاص از تامین نیازمندی‌های تجهیزات آزمایشگاهی آموزشی، تجهیز یک آزمایشگاه برای دانشجویان پزشکی بسیار گران تمام می‌شود. بنابراین امکان جایگزین کردن تجهیزات، برای بسیاری از آزمایشگاه‌هایی که تجهیزاتشان فرسوده شده با سختی صورت می‌گیرد.» خوشدل با بیان اینکه این محدودیت در حوزه تجهیزات پزشکی بیمارستان‌ها نیز وجود دارد، اظهار کرد: «در واقع زمانی که دانشجویان وارد عرصه بالینی می‌شوند ممکن است بسیاری از تجهیزات پزشکی که برای آموزش آنها بسیار مهم است، به علت گرانی تامین نشده یا امکان جایگزینی اقلام فرسوده وجود نداشته

باشد. به‌طور کلی در آموزش پزشکی زمانی که دانشجویان وارد بیمارستان می‌شود باید از بالاترین تکنولوژی‌های موجود روز استفاده کند. ممکن است این فناوری‌ها در شهرستان‌ها موجود نباشد اما دانشجویان به‌عنوان پزشک باید آموزش ببینند تا زمانی که با این تجهیزات مواجه می‌شود، بتوانند از آنها استفاده کنند. بنابراین به‌طور اصولی بیمارستان‌های آموزشی باید مجهزترین بیمارستان‌های کشور باشند در حالی که شرایط این‌گونه نیست.» همچنین او اضافه کرد: «مجهزترین بیمارستان‌ها در کشور بیمارستان‌های خصوصی هستند که امکان حضور دانشجویان در آنها وجود ندارد.» رئیس دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران درخصوص زیرساخت‌های آموزش پزشکی در کشور نیز صحبت به میان آورد و گفت: «رشته پزشکی در دوره تئوری بیشتر علوم پایه است. در این دوره یک سری کلاس‌ها تحت عنوان «فیزیوپاتولوژی» برگزار می‌شود که به صورت تئوری آموزش داده می‌شوند. بعد از این مرحله، باید مراکز تحت عنوان «مراکز مهارت‌های بالینی» تجهیز شده و در اختیار دانشجویان قرار گیرد.» همچنین او اضافه کرد: «در حال حاضر به علت استاندارد نبودن که در اعتباربخشی این مراکز در دانشگاه‌ها مدنظر است، همه دانشگاه‌ها مراکز مهارتی بالینی را دارند. اما این مراکز ظرفیت و تجهیزات کافی ندارند. در واقع تعداد کمی از دانشجویان را می‌تواند پوشش دهد بنابراین دانشجویان گروه‌بندی می‌شوند و در زمان مختصر و معینی آموزش می‌بینند. تجهیزات نیز کافی نیست؛ این بخش نیز نیاز به اعتبار ارزی دارد که این اعتبار ارزی و تامین آن برای دانشگاه‌ها دشوار است. متعقدم این تجهیزات باید به صورت منسجم توسط شرکت‌هایی که وابسته به وزارت بهداشت هستند، با قیمت ارزهای حمایتی برای همه دانشگاه‌های پزشکی به عنوان یک استاندارد تامین شود.»

رئیس مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی بوعلی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران:

دورنمای اقتصادی دانشجویان ورزیدنت‌ها روشن شود

علیرضا تیموری، رئیس مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی بوعلی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران در ارزیابی خود از وضعیت فعلی آموزش پزشکی در کشور گفت: «وضعیت آموزش پزشکی در کشور قابل قبول بوده و افتی در کیفیت آن به‌طور معمول ایجاد نشده است. علت این است که اساتید و بیماران به اندازه کافی وجود داشته و زمینه‌های آموزشی نیز به‌روز و علمی شده‌اند.» او در ادامه درخصوص چالش‌هایی آموزش پزشکی در کشور توضیح داد: «مهم‌ترین چالش در حوزه آموزش پزشکی این است که مخاطب استفاده‌کننده از آن، یعنی دانشجویان و وزیدنت‌ها انگیزه کافی ندارند، بنابراین هرچه ورودی خوبی به آنها دهیم چون امید به آینده ندارند نتیجه مطلوبی حاصل نمی‌شود.» رئیس مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی بوعلی دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران تصریح کرد:

«پیشنهاد می‌کنم وضعیت و دورنمای اقتصادی دانشجویان و وزیدنت‌ها تا حدی روشن شود. فردی که می‌خواهد در سطح دانشجویی یا وزیدنتی تحصیل کند باید به آینده امید داشته باشد و بداند با این دوره‌ای که می‌گذراند آیا می‌تواند آینده خود را تا حد نسبی و در شأن خود تامین کند یا خیر؟ این افراد نباید دغدغه داشته باشند که مشکلات زیاد است، چون نتیجه این دغدغه و ناامیدی این است که یا کار را رها کرده یا به سمت کارهای زیبایی که جنبه درمانی ندارند حرکت می‌کنند.»

تیموری درخصوص زیرساخت‌های آموزش پزشکی نیز اظهار کرد: «به نظرم در حوزه زیرساخت‌ها نیز وضعیت خوبی داریم و در این حوزه پیشرفت کرده‌ایم. اینکه با ایده‌آل چقدر فاصله داریم یک بحث جداست اما در تمام این سال‌ها مراکز تحقیقاتی به خوبی پیشرفت کرده‌اند. مراکز تمرین‌های بالینی و مولاژها، اقدامات قبل از جراحی و آموزش‌های در این حوزه و کارگاه‌های آموزشی پیشرفت زیادی داشته است. در دانشگاه آزاد نیز وضعیت بر همین منوال است. در حال حاضر از دانشگاه‌های دیگر اطلاعات دقیقی ندارم ولی دانشگاه آزاد در حوزه تجهیزات در جای مناسبی ایستاده است.»

رئیس مرکز پزشکی، آموزشی و درمانی بوعلی دانشگاه علوم

دانشیار دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران:

باید نوآوری‌های آموزشی و آموزش را براساس بیمار دنبال کنیم

افشین طاهری اعظم، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی آزاد تهران گفت: «مهم‌ترین مساله آن است که امروز آموزش بیشتر در بخش نظری است و باید به سمت آموزش عملی پیش برویم. همان اتفاقی که در دیگر کشورها نیز وجود داشته، یعنی بنابر ساختاری که امروزه در چنین کشورهایی وجود دارد، بیشتر کارها براساس بیمارپایه دنبال می‌شود و ما نیز باید به این سمت حرکت کنیم.» او با بیان اینکه هرچند آموزش‌های نظری، جزء آموزش‌های پایه هستند اما آنها این مساله کافی نیست، افزود: «ما باید آینده را به‌سستی پیش ببریم که بتوانیم روی مسائل عملی، نوآوری‌های آموزشی و آموزش براساس بیمار تمرکز کنیم و تحقق این مساله بسیار کمک‌کننده است.» جراح ارتوپد، فلوشیپ جراحی لگن و مفصل ران و تعویض مفصل لگن و زانو درخصوص کیفیت نظری و مهارتی دانشجویان گفت: «در این زمینه فاصله چندانی با کشورهای پیشرفته نداریم؛ چراکه پایه علوم پزشکی ما قوی است و تنها باید کمی روی ساختارشناسی این حوزه کار کنیم.» طاهری اعظم تصریح کرد: «افزایش کیفیت آموزشی مساله‌ای است که باید دنبال شود و در کنار آن باید روی انگیزه‌های آموزشی دانشجویان نیز کارهای بیشتری صورت بگیرد. مساله مهم اینجاست که انگیزه آموزش در میان هیات علمی باید برای ارائه بهتر آموزش‌ها صورت بگیرد تا از این طریق بتوانیم کیفیت آموزش را بالا ببریم.» او با اشاره به وضعیت سخت‌افزاری برای تامین بسترهای لازم آموزش در عرصه علوم پزشکی گفت: «یک سری اقدامات در این زمینه صورت گرفته اما هنوز تا رسیدن به سطح بالاییسار راه داریم، یعنی باید روی بحث آموزش اسکیل لب و آزمایشگاه‌های کاداور که آزمایشگاه‌های مربوط به فعالیت روی اجساد است، کارهای بیشتری صورت بگیرد. یکی از مشکلاتی که ما داریم، این است که مثلاً ۲۰۰ دانشجوی داریم اما در مقابل سه یا چهار جسد برای آنها وجود دارد که این وضعیت کفایت آموزشی را ایجاد نمی‌کند تا بتوانیم براساس آن درس آناتومی را به‌درستی به دانشجویان آموزش دهیم.» او افزود: «این مساله را باید مراکز آزمایشگاهی کادآوری دنبال کنند، همچنین باید حوزه آزمایشگاه‌ها و اسکیل لب‌ها را ارتقا دهیم تا بتوانیم بحث آموزش‌های مهارتی دانشجویان را به‌خصوص در علوم پایه تقویت کنیم. در حوزه علوم بالینی هم به‌نظر می‌رسد درگیر شدن دانشجویان در بخش‌ها و تنوع کیس‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است تا دانشجویان بتوانند

آموزش افزایش دهیم طبیعتاً تجهیز زیرساخت‌ها و تجهیزات نیز امکان‌پذیر است.» عضو هیات علمی دانشگاه آزاد در ادامه خاطرنشان کرد: «کیفیت آموزش را باید بالاتر بده و تنها به کدیت فکر نکنیم. الان تعداد دانشجویان را افزایش داده و فدای کیفیت کرده‌ایم. من معتقدم باید هیات علمی توانمند در این حوزه را جذب کنیم، اما چیزی که الان شاهد هستیم به‌صورت کمی افزایش ظرفیت است، اما تجهیزات، زیرساخت‌ها و کیفیت تجهیزات پزشکی با تعداد دانشجویان همخوانی نداشته و با پنج سال پیش که تعداد دانشجویان کمتر بود، تفاوتی نکرده است. این موضوع در روند درمان نیز تأثیرگذار خواهد بود.»

است، بنابراین نیازمند افزایش یک سری تجهیزات و زیرساخت‌ها هستیم. این روزها شاهد افزایش ظرفیت پزشکی بوده‌ایم و بالطبع این تجهیزات نیز باید به‌روز شود و افزایش پیدا کند.» رحیمی موقر درخصوص راهکارهای این چالش‌ها نیز تصریح کرد: «تخصیص بودجه بیشتر به سیستم آموزش پزشکی نیاز است. بیشتر بودجه صرف درمان می‌شود که البته کار درستی است، زیرا درمان یک اولویت اصلی در سیستم بیمارستان‌های آموزشی محسوب می‌شود، اما باید بودجه بیشتری به بخش آموزش داده شود. این در حالی است که بخش آموزش همیشه نادیده گرفته می‌شود. اگر بودجه این بخش را در سیستم

هیات علمی دانشگاه آزاد درخصوص چالش‌های این حوزه اظهار کرد: «در حوزه نیروی هیات علمی با مشکل مواجهیم و این در حالی است که نیازمند جذب نیروی هیات علمی در این حوزه هستیم. هم‌زمان هم در بخش وسایل و تجهیزات آموزشی و با چالش‌هایی روبه‌رو هستیم. در این تجهیزات از ماکت گرفته تا وسایل کمک‌آموزشی نقص‌هایی وجود دارد که این نقص در کل کشور قابل مشاهده است. تقویت نیروی هیات علمی و در کنار آن تجهیز وسایل کمک آموزش می‌تواند در آموزش پزشکی بسیار کمک‌کننده باشد.» فلوشیپ جراحی سرطان افزود: «آموزش پزشکی با آموزش سایر رشته‌ها متفاوت

احسان‌اله رحیمی موقر، فلوشیپ جراحی سرطان و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد تهران نیز درخصوص وضعیت آموزش پزشکی در کشور، گفت: «از نظر آموزش پزشکی در دنیا، در سطح قابل قبولی قرار داریم. البته دانشگاه‌های تهران از امکانات آموزشی بالاتری برخوردار هستند. در حوزه تئوری آموزش پزشکی باید گفت تمام اساتیدی دانشگاه، داری بود تخصصی هستند که یک گواهی‌نامه بین‌المللی محسوب می‌شود و در تمام دنیا پذیرفته است. از نظر مهارتی نیز با توجه به انتقال تجربه پزشکان بازمه در جایگاه قابل قبولی قرار دارد و می‌توان گفت در حوزه آموزش پزشکی جزء کشورهای مطرح دنیا هستیم.» عضو

